P9_TA(2021)0024

Dzimumperspektīva Covid-19 krīzes laikā un pēc tās

Eiropas Parlamenta 2021. gada 21. janvāra rezolūcija par dzimumperspektīvu Covid-19 krīzes laikā un pēc tās (2020/2121(INI))

(2021/C 456/18)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 2. pantu un 3. panta 3. punktu un Līguma par Eiropas Savienības darbību 6., 8. un 153. pantu,

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 23. pantu,

— ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru, jo īpaši tā 2., 3., 5., 9., 10., 16. un 20. principu,

— ņemot vērā Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam, principu "nevienu neatstāt novārtā" un jo īpaši 1. mērķi, kas paredz izskaust nabadzību, 3. mērķi, kas paredz nodrošināt, ka cilvēki var dzīvot veselīgu dzīvi, 5. mērķi, kas paredz panākt dzimumu līdztiesību un uzlabot sieviešu dzīves apstākļus, un 8. mērķi, kas paredz panākt ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi,

— ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas 1979. gada 18. decembra Konvenciju par jebkuras sieviešu diskriminācijas izskaušanu,

— ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas 2008. gada 3. maija Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām (*UNCRPD*) 6. pantu,

— ņemot vērā kopš 1975. gada pieņemtās ES direktīvas par vienlīdzīgas attieksmes pret vīriešiem un sievietēm dažādiem aspektiem (Padomes Direktīvas 79/7/EEK [1], 86/613/EEK [2], 92/85/EEK [3] un 2004/113/EK [4], Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/54/EK [5], Padomes Direktīva 2010/18/ES [6] un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/41/ES [7]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. jūnija Direktīvu (ES) 2019/1158 par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 2010/18/ES [8],

— ņemot vērā Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (Stambulas konvencija),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 5. marta paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam" (COM(2020)0152),

---

(1) Padomes 1978. gada 19. decembra Direktīva 79/7/EEK par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos (OV L 6, 10.1.1979., 24. lpp.).

(2) Padomes 1986. gada 11. decembra Direktīva 86/613/EEK par to, kā piemērot vienlīdzīgas attieksmes principu pret pašnodarbinātiem vīriešiem un sievietēm, to skaitā lauksaimniecībā nodarbinātiem, un par pašnodarbinātu grūtnieču un māšu aizsardzību (OV L 359, 19.12.1986., 56. lpp.).

(3) Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīva 92/85/EEK par pasākumu ieviešanu, lai veicinātu drošības un veselības aizsardzības darbā uzlabošanu strādājošām grūtniecēm, sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, vai strādājošām sievietēm, kas baro bērnu ar krūti (desmitā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē) (OV L 348, 28.11.1992., 1. lpp.).

(4) Padomes 2004. gada 13. decembra Direktīva 2004/113/EK, ar kuru īsteno principu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm, attiecībā uz pieeju precēm un pakalpojumiem, preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu (OV L 373, 21.12.2004., 37. lpp.).

(5) Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Direktīva 2006/54/EK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos (OV L 204, 26.7.2006., 23. lpp.).

(6) Padomes 2010. gada 8. marta Direktīva 2010/18/ES, ar ko īsteno pārskatīto *BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP* un *ETUC* pamatnolīgumu par vecāku atvaļinājumu un atceļ Direktīvu 96/34/EK (OV L 68, 18.3.2010., 13. lpp.).

(7) Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 7. jūlija Direktīva 2010/41/ES par to, kā piemērot vienlīdzīgas attieksmes principu vīriešiem un sievietēm, kas darbojas pašnodarbinātas personas statusā, un ar kuru atceļ Padomes Direktīvu 86/613/EEK (OV L 180, 15.7.2010., 1. lpp.).

(8) OV L 188, 12.7.2019., 79. lpp.

Ceturtdiena, 2021. gada 21. janvāris

— ņemot vērā 2015. gada 21. septembra kopīgo dienestu darba dokumentu "Dzimumu līdztiesība un pilnvērtīgu iespēju nodrošināšana sievietēm: meiteņu un sieviešu dzīves pārveidošana ar ES ārējo attiecību starpniecību 2016.–2020. gadā" (SWD(2015)0182),

— ņemot vērā 2016. gada 4. marta priekšlikumu Padomes lēmumam par to, lai Eiropas Savienība noslēgtu Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (COM(2016)0109),

— ņemot vērā 2020. gada 13. februāra rezolūciju par ES prioritātēm ANO Sieviešu statusa komisijas 64. sesijā ([9]),

— ņemot vērā 2020. gada 30. janvāra rezolūciju par vīriešu un sieviešu darba samaksas atšķirību ([10]),

— ņemot vērā 2019. gada 13. februāra rezolūciju par pretreakciju pret sieviešu tiesībām un dzimumu līdztiesību Eiropas Savienībā ([11]),

— ņemot vērā 2019. gada 28. novembra rezolūciju par ES pievienošanos Stambulas konvencijai un citiem pasākumiem ar dzimumu saistītas vardarbības apkarošanai ([12]),

— ņemot vērā 2018. gada 15. novembra rezolūciju par aprūpes pakalpojumiem Eiropas Savienībā dzimumu līdztiesības uzlabošanai ([13]),

— ņemot vērā 2018. gada 29. novembra rezolūciju par sieviešu ar invaliditāti stāvokli ([14]),

— ņemot vērā 2018. gada 17. aprīļa rezolūciju par pilnvērtīgu iespēju nodrošināšanu sievietēm un meitenēm, izmantojot digitālo nozari ([15]),

— ņemot vērā 2018. gada 16. janvāra rezolūciju par sievietēm, dzimumu līdztiesību un klimatisko taisnīgumu ([16]),

— ņemot vērā 2017. gada 3. oktobra rezolūciju par sieviešu ekonomisko iespēju palielināšanu privātajā un publiskajā sektorā ES ([17]),

— ņemot vērā 2017. gada 14. jūnija rezolūciju par nepieciešamību pēc ES stratēģijas no dzimuma atkarīgas pensiju atšķirības izbeigšanai un novēršanai ([18]),

— ņemot vērā 2017. gada 14. marta rezolūciju par dzimumu līdztiesību Eiropas Savienībā 2014. un 2015. gadā ([19]),

— ņemot vērā 2017. gada 4. aprīļa rezolūciju par sievietēm un viņu lomu lauku apvidos ([20]),

— ņemot vērā 2017. gada 14. februāra rezolūciju par dzimumu līdztiesības veicināšanu garīgās veselības un klīniskās pētniecības jomā ([21]),

---

([9]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0039.
([10]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0025.
([11]) OV C 449, 23.12.2020., 102. lpp.
([12]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0080.
([13]) OV C 363, 28.10.2020., 80. lpp.
([14]) OV C 363, 28.10.2020., 164. lpp.
([15]) OV C 390, 18.11.2019., 28. lpp.
([16]) OV C 458, 19.12.2018., 34. lpp.
([17]) OV C 346, 27.9.2018., 6. lpp.
([18]) OV C 331, 18.9.2018., 60. lpp.
([19]) OV C 263, 25.7.2018., 49. lpp.
([20]) OV C 298, 23.8.2018., 14. lpp.
([21]) OV C 252, 18.7.2018., 99. lpp.

— ņemot vērā 2016. gada 8. marta rezolūciju par situāciju saistībā ar sievietēm bēglēm un patvēruma meklētājām ES ([22]),

— ņemot vērā 2016. gada 19. janvāra rezolūciju par ārējiem faktoriem, kas rada šķēršļus Eiropas sieviešu uzņēmējdarbībai ([23]),

— ņemot vērā 2015. gada 9. septembra rezolūciju par sieviešu karjeru zinātnes jomā un augstākās izglītības iestādēs un karjeras ierobežojumiem ([24]),

— ņemot vērā 2015. gada 9. jūnija rezolūciju par ES stratēģiju sieviešu un vīriešu līdztiesībai laikposmam pēc 2015. gada ([25]),

— ņemot vērā Padomes 2019. gada 10. decembra secinājumus par tematu "Dzimumu līdztiesība ekonomikā ES: turpmākā virzība",

— ņemot vērā Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) ziņojumu "*COVID-19 and the world of work. Fourth edition*" ("Covid-19 un darba pasaule. Ceturtais izdevums"), kas publicēts 2020. gada 27. maijā,

— ņemot vērā SDO veikto analīzi "*Sectoral impact, responses and recommendations related to COVID-19*" ("Sektorālā ietekme, reakcija un ieteikumi Covid-19 sakarā"),

— ņemot vērā ESAO ziņojumu "*Women at the core of the fight against COVID-19*" ("Sievietes — cīņas pret Covid-19 centrā"), kas publicēts 2020. gada aprīlī,

— ņemot vērā Komisijas dienestu 2019. gada 6. marta darba dokumentu "2019. gada ziņojums par sieviešu un vīriešu līdztiesību ES" (SWD(2019)0101),

— ņemot vērā *UN Women* ziņojumu "*The Impact of COVID-19 on Women*" ("Covid-19 ietekme uz sievietēm"), kas publicēts 2020. gada 9. aprīlī,

— ņemot vērā *UN Women* ziņojumu "*From Insights to Action: Gender Equality in the Wake of COVID-19*" ("No ieskata līdz rīcībai: dzimumu līdztiesība pēc Covid-19 krīzes"), kas publicēts 2020. gada 2. septembrī,

— ņemot vērā *UN Women* ziņojumu "*Online and ICT* facilitated violence against women and girls during COVID-19*" ("Kibervardarbība un IKT* veicināta vardarbība pret sievietēm un meitenēm Covid-19 krīzes laikā"),

— ņemot vērā ANO Iedzīvotāju fonda (*UNFPA*) ziņojumu "*Impact of the COVID-19 Pandemic on Family Planning and Ending Gender-based Violence, Female Genital Mutilation and Child Marriage*" ("Covid-19 pandēmijas ietekme uz ģimenes plānošanu un ar dzimumu saistītas vardarbības, sieviešu dzimumorgānu kropļošanas un bērnu laulību izbeigšanu"), kas publicēts 2020. gada 27. aprīlī,

— ņemot vērā *UNFPA* paziņojumu "*Millions more cases of violence, child marriage, female genital mutilation, unintended pregnancy expected due to the COVID-19 pandemic*" ("Miljoniem vairāk vardarbības, bērnu laulību, sieviešu dzimumorgānu kropļošanas, neplānotas grūtniecības gadījumu Covid-19 pandēmijas dēļ"), kas publicēts 2020. gada 28. aprīlī,

— ņemot vērā Eiropas Padomes Ekspertu grupas vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanai (*GREVIO*) priekšsēdētājas *Marceline Naudi* 2020. gada 24. marta paziņojumu par nepieciešamību pandēmijas laikā ievērot Stambulas konvencijas standartus,

— ņemot vērā Kopīgā pētniecības centra ziņojumu "*How will the COVID-19 crisis affect existing gender divides in Europe?*" ("Kā Covid-19 krīze ietekmēs Eiropā pastāvošās atšķirības starp dzimumiem?"),

---

([22]) OV C 50, 9.2.2018., 25. lpp.
([23]) OV C 11, 12.1.2018., 35. lpp.
([24]) OV C 316, 22.9.2017., 173. lpp.
([25]) OV C 407, 4.11.2016., 2. lpp.

Ceturtdiena, 2021. gada 21. janvāris

— ņemot vērā Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta (*EIGE*) 2019. gada dzimumu līdztiesības indeksu, kas publicēts 2019. gada 15. oktobrī,

— ņemot vērā *EIGE* ziņojumu "*Tackling the gender pay gap: not without a better work-life balance*" ("Darba samaksas atšķirības starp dzimumiem novēršana: neiespējama bez labāka darba un privātās dzīves līdzsvara"), kas publicēts 2019. gada 29. maijā,

— ņemot vērā *EIGE* ziņojumu "*Beijing + 25: the fifth review of the implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States*" ("Pekina + 25: piektais pārskats par Pekinas Rīcības platformas īstenošanu ES dalībvalstīs"), kas publicēts 2020. gada 5. martā,

— ņemot vērā 2020. gada datu kopu, kas sagatavota *Eurofound* apsekojumam "*Living, Working and COVID-19*" ("Dzīve, darbs un Covid-19"),

— ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras (*FRA*) apsekojumu "*A long way to go for LGBTI equality*" ("Ilgs ceļš līdz LGBTI līdztiesības sasniegšanai"), kas publicēts 2020. gada 14. maijā,

— ņemot vērā *FRA* ziņojumu "*A persisting concern: anti-Gypsyism as a barrier to Roma inclusion*" ("Pastāvīgas bažas — neiecietība pret romiem kā šķērslis romu integrācijai"), kas publicēts 2018. gada 5. aprīlī,

— ņemot vērā *FRA* ziņojumu "*Violence against women: an EU-wide survey*" ("Vardarbība pret sievietēm — ES mēroga apsekojums"), kas publicēts 2014. gada 5. martā,

— ņemot vērā *ILGA Europe* rīcībpolitikas kopsavilkumu "*COVID-19: domestic violence against LGBTI people*" ("Covid-19 — vardarbība ģimenē pret LGBTI personām"),

— ņemot vērā Eiropas Sieviešu lobija publikāciju "*Putting equality between women and men at the heart of the response to COVID-19 across Europe*" ("Sieviešu un vīriešu līdztiesība kā centrāls elements reakcijā uz Covid-19 Eiropā"),

— ņemot vērā Starptautiskās Ģimenes plānošanas federācijas (*IPPF*) Eiropas tīkla publikāciju "*How to address the impact on women, girls and vulnerable groups and their sexual and reproductive safety*" ("Kā novērst ietekmi uz sievietēm, meitenēm un neaizsargātām grupām un viņu seksuālo un reproduktīvo drošību"),

— ņemot vērā Eiropas Sieviešu lobija rīcībpolitikas kopsavilkumu "*Walk-the-talk: EU funds must mirror women's equality*" ("No runām pie darbiem: ES fondiem ir jāatspoguļo sieviešu līdztiesība"),

— ņemot vērā Eiropas Sieviešu lobija rīcībpolitikas kopsavilkumu "*Women must not pay the price for COVID-19!*" ("Covid-19 nedrīkst gulties uz sieviešu pleciem!"),

— ņemot vērā profesores *Sabine Oertelt-Prigione* pētījumu "*The impact of sex and gender in the COVID-19 pandemic*" ("Dzimuma un dzimtes ietekme Covid-19 pandēmijā"), kas publicēts 2020. gada 27. maijā,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta Seksuālo un reproduktīvo tiesību foruma un Starptautiskās Ģimenes plānošanas federācijas Eiropas tīkla kopīgo ziņojumu "*Sexual and Reproductive Health and Rights during the COVID-19 pandemic*" ("Seksuālā un reproduktīvā veselība un tiesības Covid-19 pandēmijas laikā"), kas publicēts 2020. gada 22. aprīlī,

— ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,

— ņemot vērā Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas ziņojumu (A9-0229/2020),

A. tā kā Covid-19 krīzei un tās sekām raksturīga skaidra dzimumperspektīva, jo to ietekme uz sievietēm un vīriešiem ir atšķirīga un tās ir akcentējušas pašreizējo nevienlīdzību un nepilnības saistībā ar dzimumu līdztiesību un sieviešu tiesībām; tā kā tādēļ ir nepieciešama dzimumsensitīva reakcija;

B. tā kā Covid-19 dažādas sabiedrības grupas, tostarp sievietes un vīriešus, jauniešus, vecāka gadagājuma cilvēkus, personas ar invaliditāti, no ar dzimumu saistītas vardarbības un vardarbības ģimenē cietušās personas, cilvēkus ar dažādu sociālekonomisko izcelsmi, bērnus, vientuļos vecākus un minoritāšu grupas, ieskaitot romus, LGBTQI+ personas, bēgles un migrantes, ietekmē dažādos veidos un ne vienādā mērā, radot arī krustenisku ietekmi; tā kā ietekme uz sievietēm un meitenēm īsā, vidējā un ilgā termiņā būs nesamērīgi liela un tā kā pandēmija ir saasinājusi esošo dzimumu nelīdztiesību, jo īpaši attiecībā uz sievietēm un meitenēm no marginalizētām grupām;

C. tā kā sākotnējie oficiālie mirstības rādītāji liecina, ka vecāku vīriešu gadījumā vīrusa izraisītās mirstības rādītājs ir augstāks nekā sievietēm, savukārt sievietēm ir lielāks risks inficēties ar vīrusu, jo viņu īpatsvars būtisko nozaru priekšplāna darbinieku vidū pašreizējās krīzes laikā ir nesamērīgi liels;

D. tā kā ES un dalībvalstis nebija gatavas šādai sabiedrības veselības krīzei; tā kā piekļuve veselības aprūpei bez diskriminācijas ir pamata cilvēktiesības; tā kā šī sabiedrības veselības krīze ievērojami palielināja esošos šķēršļus piekļuvē intensīvās terapijas pakalpojumiem; tā kā "nebūtisku" veselības aprūpes pakalpojumu atcelšanas vai atlikšanas dēļ tiek aizkavēta un nereti arī traucēta personu, tostarp sieviešu, piekļuve intensīvajai terapijai steidzamu sūdzību gadījumā; tā kā šajā saistībā tika traucēta piekļuve seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpei un pakalpojumiem, radot nopietnas sekas, un tā kā dažās dalībvalstīs tika īstenoti centieni juridiskā ceļā ierobežot tiesības uz drošu un legālu abortu; tā kā sieviešu būtiski svarīgās vajadzības ietver piekļuvi dzemdniecības pakalpojumiem un drošām dzemdībām, kontracepcijas pieejamību, droša aborta iespējas un *in vitro* apaugļošanas pakalpojumus, kā arī klīnisko pārvaldību izvarošanas gadījumā; tā kā sievietēm un meitenēm pastāv risks zaudēt savas pamattiesības uz veselības aprūpes pakalpojumiem, jo valstu veselības aprūpes sistēmās valda ārkārtas situācija un būtisku pakalpojumu un preču pieejamība krīzes laikā ir ierobežotāka; tā kā slimības uzliesmojumu apkarošanas centienu dēļ resursi var tikt pārvirzīti, atņemot tos ikdienas veselības aprūpes pakalpojumiem, un tādējādi var samazināties jau tā visai ierobežotā piekļuve seksuālās un reproduktīvās veselības pakalpojumiem;

E. tā kā ierobežojošo pasākumu laikā un pēc tiem no vairākām dalībvalstīm saņemtās ziņas un skaitļi apliecināja, ka satraucošā apmērā palielinās vardarbība ģimenē un ar dzimumu saistīta vardarbība, ieskaitot fizisku vardarbību, psiholoģisku vardarbību, koercitīvu kontroli un kibervardarbību; tā kā vardarbība nav privāta rakstura problēma, bet gan visas sabiedrības problēma; tā kā pārvietošanās ierobežojumu dēļ no intīma partnera vardarbības cietušajām personām ir grūtāk vērsties pēc palīdzības, jo tās atrodas kopā ar savu pāridarītāju, un tā kā ierobežota piekļuve atbalsta pakalpojumiem, piemēram, sieviešu patvēruma vietām un palīdzības tālruņiem, un atbalsta struktūru nepietiekamā kapacitāte un resursi var vēl vairāk palielināt šo pandēmijas ēnas pusi; tā kā no vardarbības cietušām sievietēm un meitenēm paredzēto gultas vietu skaits patvēruma vietās šobrīd sasniedz tikai pusi no Stambulas konvencijā noteiktā skaita; tā kā Covid-19 pandēmijas izraisītās krīzes dēļ daudzu neaizsargātu sieviešu grupu dzīvība un labklājība ir vēl vairāk apdraudēta; tā kā sieviešu slepkavību skaits netiek ieskaitīts oficiālajā Covid-19 izraisīto nāves gadījumu statistikā, taču tās noteikti var būt saistītas ar šīs slimības uzliesmojumu un tā laikā ieviestajiem pārvietošanās ierobežojumiem; tā kā ierobežojošie pasākumi un izolācija var palielināt sieviešu dzimumorgānu kropļošanas risku, jo ierastā mācību procesa pārtraukuma dēļ šādi gadījumi netiek konstatēti; tā kā ekonomiskais un sociālais stress ir situāciju saasinošs faktors, kas ilgtermiņā var palielināt vardarbību ģimenē un ar dzimumu saistītu vardarbību un vēl vairāk apgrūtināt sieviešu aiziešanu no vardarbīgiem partneriem;

F. tā kā interneta plašāka lietošana pandēmijas laikā palielina kibervardarbību un IKT veicinātu vardarbību, kā arī bērnu un jo īpaši meiteņu seksuālu izmantošanu tiešsaistē; tā kā IKT veicināta vardarbība visvairāk skar cilvēktiesību aizstāves, politiķes, žurnālistes, etnisko minoritāšu sievietes, pirmiedzīvotāju tautu sievietes, lesbietes, biseksuālas sievietes un transpersonas, kā arī sievietes ar invaliditāti; tā kā Eiropā vislielākais risks saskarties ar kibervardarbību ir jaunām sievietēm vecumā no 18 līdz 29 gadiem ([26]);

G. tā kā pašreizējās krīzes apstākļos ES lielākā daļa darbinieku, kas nodrošina būtisku pakalpojumu sniegšanu, ir sievietes, tostarp 76 % veselības aprūpes darbinieku (ārstes, medmāsas, vecmātes, aprūpes iestāžu darbinieces), 82 % kasieru, 93 % bērnu aprūpes darbinieku un skolotāju, 95 % mājsaimniecības apkopēju un palīgu un 86 % personiskās aprūpes darbinieku ([27]); tā kā mūsu ekonomiskās, sociālās un veselības aprūpes sistēmas joprojām darbojas un mūsu sabiedriskā

([26]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ STUD/2018/604979/IPOL_STU(2018)604979_EN.pdf
([27]) https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/frontline-workers

dzīve un svarīgākās darbības joprojām ir iespējamas, pateicoties tieši šīm sievietēm, kuru darbā fiziska distancēšanās bieži vien nav iespējama un kurām tādēļ ir daudz lielāks risks izplatīt vīrusu savu piederīgo vidū;

H. tā kā algas daudzās būtiskās nozarēs, kurās lielākoties strādā sievietes, mēdz būt visai zemas, nereti maksājot tikai minimālo algu; tā kā horizontālā un vertikālā darba tirgus segregācija ES joprojām ir ievērojama un sievietes ir pārmērīgi pārstāvētas mazāk ienesīgās nozarēs; tā kā izglītības, veselības aprūpes un sociālā darba jomās strādā 30 % sieviešu salīdzinājumā ar 8 % vīriešu un tā kā zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas jomā strādā 7 % sieviešu salīdzinājumā ar 33 % vīriešu ([28]); tā kā SDO brīdina, ka ekonomikas krīzes ietekme uz noteiktām grupām, tostarp uz personām, kuras tikko ienāk darba tirgū, būs nesamērīgi liela, tādējādi palielinot nevienlīdzību, un ka sievietēm ir mazāk pieejama sociālā aizsardzība un uz viņu pleciem gulsies nesamērīgs slogs; tā kā pastāv bažas, ka krīzes dēļ profesijas, kurās pārsvarā strādā sievietes, varētu skart darbvietu zudums; tā kā nozares, kurās pārsvarā strādā vīrieši, visticamāk, atveseļosies ātrāk nekā nozares, kurās parasti pārsvarā strādā sievietes; tā kā Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumenta ES atveseļošanas plānā būtu pietiekami plaši jāaplūko nozares, kurās sievietes ir pārmērīgi pārstāvētas; tā kā Komisijas atveseļošanas plāna priekšlikumā ir uzsvērts, ka investīcijām digitālās pārkārtošanās jomā ir izšķiroša nozīme Eiropas turpmākajā labklājībā un noturībā; tā kā 2019. gada dzimumu līdztiesības indeksā tika konstatēta pastāvīga vīriešu un sieviešu nelīdztiesība digitālajā nozarē un tā kā darba tirgus digitālās pārveides procesā ir nepieciešami centieni samazināt dzimumu nelīdztiesību un darba tirgus segregāciju;

I. tā kā sievietes biežāk nekā vīrieši strādā pagaidu, nepilnas slodzes un nestabilu darbu (26,5 % salīdzinājumā ar 15,1 % vīriešu ([29])) un tādēļ viņas ir būtiski skāris un ilgtermiņā turpinās skart darbvietu zudums un atvaļināšana krīzes dēļ;

J. tā kā Eurofound pētījums liecina, ka Covid-19 krīzes dēļ pastāv nopietns risks zaudēt to, kas gadu desmitu gaitā panākts attiecībā uz dzimumu līdztiesību dalībā\ darba tirgū, īpaši tad, ja turpināsies darbības ierobežojumi nozarēs, kurās strādājošo vidū ir izteikti liels sieviešu īpatsvars ([30]); tā kā pētījums liecina, ka no 2015. līdz 2018. gadam dzimumu nodarbinātības atšķirību samazināšanās ir apstājusies un esošās nodarbinātības atšķirības Eiropai ik gadu izmaksā vairāk nekā 335 miljardus EUR — 2019. gadā tie bija 2,41 % no ES IKP ([31]);

K. tā kā krīzes dzimumu ietekmējumu cita starpā labi apliecina *EIGE* un *UN Women* veiktais darbs; tā kā krīzes kopējo ietekmi tomēr ir grūti noteikt, jo trūkst salīdzināmu, pēc dzimuma sadalītu datu par visām dalībvalstīm; tā kā Covid-19 pandēmija ir radījusi līdz šim nepieredzētu ietekmi uz Eiropas darba tirgu; tā kā gan krīzes laikā, gan atveseļošanas perioda laikā ir rūpīgi jāizvērtē situācija visās nozarēs, izmantojot pēc dzimuma un vecuma sadalītus datus; tā kā joprojām nav zināms, kādas būs pandēmijas radītās kopējās sekas ekonomikas, nodarbinātības un sociālajā jomā, savukārt sākotnējie — arī *Eurofound* — pētījumi liecina, ka pakalpojumu un rūpniecības nozarēs, kā arī kontaktnozarēs, tostarp mazumtirdzniecības, atpūtas un individuālo pakalpojumu jomā, kur lielākoties darbojas sievietes, būs vērojams ievērojams darbvietu zudums; tā kā citās nozarēs, tostarp publiskajā sektorā, veselības aprūpes un IKT nozarēs, neraugoties uz krīzi, ir izdevies saglabāt nodarbinātības drošību;

L. tā kā krīze būtiski ir skārusi jaunuzņēmējus;

M. tā kā Covid-19 ir atsegusi daudzās ES dalībvalstīs ilgi pastāvējušu problēmu aprūpes sniegšanā; tā kā aprūpe ir jāuztver holistiski kā nepārtrauktība, sākot no bērnu un pēcskolas aprūpes līdz personu ar invaliditāti un gados veco cilvēku aprūpei;

([28]) *EIGE*, dzimumu līdztiesības indekss, 2019. gads.
([29]) https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/economic-hardship-and-gender
([30]) *Eurofound*, Aptauja "Covid-19", 2020.
([31]) *Eurofound*, "*Closing gender gaps in employment: defending progress and responding to COVID-19 challenges*" ("Dzimumu nodarbinātības atšķirību novēršana: panāktā progresa saglabāšana un Covid-19 radīto problēmu risināšana") (2020).

N. tā kā skolu, aprūpes centru un darbavietu slēgšanas rezultātā ir palielinājies sieviešu veikto neapmaksāto aprūpes un mājsaimniecības pienākumu īpatsvars, turklāt viņām, papildus strādāšanai no mājām, bez jebkāda pienācīga atbalsta nākas tikt galā arī ar bērnu un vecāka gadagājuma cilvēku aprūpi; tā kā tāldarbs nevar aizstāt bērnu aprūpes pakalpojumus; tā kā sievietes katru nedēļu neapmaksātai aprūpei un mājas darbiem parasti velta par 13 stundām vairāk nekā vīrieši ([32]); tā kā Covid-19 krīze vīriešiem ir devusi iespēju vairāk iesaistīties aprūpes pienākumos, vienlaikus atklājot arī to, cik nevienlīdzīgs joprojām ir aprūpes un mājas darbu sadalījums, kas smagāk skar tieši sievietes un meitenes; tā kā tāldarba un ģimenes dzīves saskaņošana rada papildu spiedienu un tādēļ sievietes saskaras ar paaugstinātu emocionālo, garīgo un sociālo slogu; tā kā šādas situācijas sekas varētu būt mazāki sasniegumi darbā un negatīva ietekme uz sieviešu profesionālo izaugsmi salīdzinājumā ar kolēģiem vīriešiem;

O. tā kā nesamērīgs un ārkārtējs slogs ir uzlikts vientuļajiem vecākiem, no kuriem 85 % ir sievietes, ES veidojot 6,7 miljonus vientuļo māšu mājsaimniecību ([33]), gandrīz pusei no kurām draud nopietns sociālās atstumtības vai nabadzības risks;

P. tā kā apsekojuma rezultāti ([34]) liecina, ka Covid-19 ietekme uz sievietēm ar maziem bērniem ir bijusi lielāka nekā uz vīriešiem, kuru mājsaimniecībās valda tāda pati situācija; tā kā grūtības koncentrēties uz darbu bija gandrīz vienai trešdaļai (29 %) sieviešu ar maziem bērniem salīdzinājumā ar 16 % vīriešu ar maziem bērniem; tā kā salīdzinājumā ar vīriešiem (16 %) divas reizes vairāk sieviešu ar bērniem (29 %) norādīja, ka pēc darba jūtas pārāk nogurušas, lai veiktu mājsaimniecības darbus; tā kā 2020. gada aprīlī sievietes ar bērniem vecumā no 0 līdz 11 gadiem biežāk nekā vīrieši ar bērniem tajā pašā vecumā norādīja, ka izjūt spriedzi (23 % salīdzinājumā ar 19 %), vai arī jūtas vientuļas (14 % salīdzinājumā ar 6 %) un nomāktas (14 % salīdzinājumā ar 9 %);

Q. tā kā Komisijas atveseļošanas plāna priekšlikumā ir uzsvērts, ka investīcijām zaļās pārkārtošanās jomā ir izšķiroša nozīme; tā kā sievietes klimata pārmaiņu ietekmi izjūt atšķirīgi, jo dažādu iemeslu dēļ saskaras ar lielākiem riskiem un slogu; tā kā dzimumu līdztiesība un sieviešu iekļaušana lēmumu pieņemšanas procesos ir ilgtspējīgas attīstības un efektīvas klimata problēmu pārvaldības priekšnoteikums; tā kā visos klimata politikas pasākumos ir jāiekļauj dzimumu aspekts un starpnozaru perspektīva;

R. tā kā, ņemot vērā veiktos pasākumus, esošo infrastruktūru un pakalpojumu trūkumu, noteiktas sabiedrības grupas, piemēram, vientuļie vecāki, no vardarbības cietušas personas, rasu vai etnisko minoritāšu sievietes, vecāka gadagājuma sievietes un jaunas sievietes, sievietes ar invaliditāti, romu sievietes, LGBTQI+ personas, sievietes, kuras nodarbojas ar prostitūciju, bēgles un migrantes, ir īpaši neaizsargātas pret vīrusu vai tā ietekmi uz veselību un tā sociālekonomiskajām sekām;

S. tā kā sievietes, kurām nav pastāvīgas dzīvesvietas, joprojām saskaras ar īpašām problēmām Covid-19 pandēmijas kontekstā, jo pagaidu un ārkārtas izmitināšanas vietās ir īpaši liels slimību izplatības un ar dzimumu saistītas vardarbības risks, kā arī trūkst piekļuves higiēnas un veselības aprūpes iespējām;

T. tā kā Covid-19 ir globāla pandēmija, kas skar visas pasaules valstis; tā kā pandēmija atstās postošas sekas uz iedzīvotājiem, jo īpaši uz sievietēm un meitenēm, valstīs ar nepietiekami finansētām veselības aprūpes sistēmām un uz iedzīvotājiem konfliktu skartajās valstīs; tā kā pandēmijas dēļ vairāk nekā 47 miljoni sieviešu un meiteņu visā pasaulē līdz 2021. gadam nonāks nabadzībā ([35]);

U. tā kā saskaņā ar jaunākajiem *UNFPA* datiem tiek lēsts, ka kaitīgas prakses jautājumiem veltīto kopienu informēšanas un izglītošanas programmu aizkavēšanās vai pārtraukšanas rezultātā visā pasaulē nākamo desmit gadu laikā būs par 2 miljoniem vairāk sieviešu dzimumorgānu kropļošanas gadījumu un par 13 miljoniem vairāk bērnu laulību gadījumu salīdzinājumā ar aplēsēm, kas sagatavotas pirms pandēmijas;

([32]) https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/unpaid-care-and-housework

([33]) https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/how-will-covid-19-crisis-affect-existing-gender-divides-europe

([34]) *Eurofound* apsekojums "Covid-19", 2020. gads.

([35]) *UN Women*, "*From Insights to Action: Gender Equality in the Wake of COVID-19*" ("No ieskata līdz rīcībai: dzimumu līdztiesība pēc Covid-19 krīzes").

V. tā kā pakalpojumu sniegšanas pamatā būtu jābūt uz datiem balstītai vajadzību noteikšanai, budžeta resursus piešķirot, pamatojoties uz šādu pētījumu; tā kā budžetos un resursu sadalē jāņem vērā vīriešu un sieviešu atšķirīgās vajadzības un apstākļi;

W. tā kā esošo karjeras ierobežojumu dēļ sievietes salīdzinājumā ar vīriešiem nav vienlīdzīgā mērā iesaistītas lēmumu pieņemšanā atveseļošanas posmā; tā kā sievietēm un viņas pārstāvošajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām ir jāuzņemas aktīva un būtiska loma lēmumu pieņemšanas procesos, lai nodrošinātu, ka viņu perspektīvas un vajadzības tiek ņemtas vērā lēmumu pieņemšanā un atveseļošanas posma izstrādē, īstenošanā un uzraudzībā un ar to saistīto pasākumu veikšanā vietējā, reģionālā, valstu un ES līmenī;

X. tā kā sieviešu tiesību jautājumi un dzimumu līdztiesības veicināšana ir jāintegrē un jāapspriež visaugstākajā līmenī, jo īpaši nolūkā īstenot ES Dzimumu līdztiesības stratēģiju; tā kā jāņem vērā, ka Eiropas Parlamentā ir komiteja, kas nodarbojas ar sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības jautājumiem, un Komisijā ir komisāre, kura atbild tikai par līdztiesību, taču Padomē nav īpašas struktūras līdztiesības jautājumu risināšanai un par dzimumu līdztiesību atbildīgajiem ministriem un valsts sekretāriem nav pieejams īpašs forums diskusijām un lēmumu pieņemšanai;

Y. tā kā šeit noteiktās pamatdarbības stiprinās noturību un sagatavotību turpmākām krīzēm,

Vispārīgas piezīmes

1. uzsver nepieciešamību pēc dzimumsensitīvas pieejas, visos attiecīgajos reakcijas uz Covid-19 krīzi aspektos īstenojot integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai un budžetu veidojot pēc dzimumu līdztiesības principa, lai saglabātu un aizsargātu sieviešu tiesības visā pandēmijas laikā un pēc tās un sekmētu dzimumu līdztiesību;

2. uzsver, ka iepriekš un šīs krīzes laikā gūtā pieredze ir jāizmanto turpmākās rīcībpolitikas izstrādē un īstenošanā, lai neatkārtotu iepriekšējās kļūdas, un to, ka ir jāsagatavo dzimumsensitīvi reakcijas pasākumi visiem turpmāku krīžu posmiem, lai novērstu negatīvu ietekmi uz sieviešu tiesībām; aicina Komisiju palīdzēt izveidot pastāvīgu tīklu dalībvalstu paraugprakses apmaiņai attiecībā uz to, kā risināt ar dzimumu saistītus Covid-19 aspektus; aicina Padomi izveidot īpašu struktūru dzimumu līdztiesības jautājumu risināšanai un oficiālu darba grupu, lai ieviestu kopīgus un konkrētus pasākumus, reaģējot uz problēmām sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības jomā, un nodrošināt, ka dzimumu līdztiesības jautājumi tiek apspriesti augstākajā politiskajā līmenī;

3. uzsver, ka Komisijai un dalībvalstīm parastajā kārtībā jāveic ietekmes uz dzimumu līdztiesību novērtējumi, cita starpā arī attiecībā uz pasākumiem, kas ir daļa no atveseļošanas plāna; apņemas iekļaut un nostiprināt dzimumu līdztiesības aspektu Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumentā, pieņemot Parlamenta nostāju;

4. mudina Komisiju izpētīt vīrusa izplatību būtisko nozaru darbinieku vidū pašreizējās krīzes laikā, īpaši sieviešu un etnisko minoritāšu vidū, ņemot vērā to nesamērīgi lielo īpatsvaru šo nozaru darbinieku vidū; mudina Komisiju un dalībvalstis attiecīgi rīkoties, lai uzlabotu viņu drošību darbā, un aicina dalībvalstis uzlabot viņu darba apstākļus, cita starpā izmantojot Pamatdirektīvu ([36]), Direktīvu 92/85/EEK un ES stratēģisko satvaru par drošību un veselības aizsardzību darbā laikposmam pēc 2020. gada;

5. aicina dalībvalstis, Komisiju, *Eurostat* un *EIGE* regulāri vākt pēc dzimuma, vecuma un intersekcionālās diskriminācijas, kā arī citiem aspektiem sadalītus datus par Covid-19 un datus par vīrusa sociālekonomisko ietekmi; uzsver, ka atveseļošanas pasākumos ir jāizmanto un to pamatā ir jābūt pēc dzimuma sadalītiem datiem, lai nodrošinātu visaptverošus reakcijas pasākumus, īpašu uzmanību pievēršot jomām, par kurām datu ir maz un tie nav salīdzināmi, piemēram, vardarbībai pret sievietēm un aprūpes pakalpojumiem; uzsver, ka šādi dati ir sistemātiski jāsagatavo un jādara publiski pieejami; uzsver, ka Komisijai un dalībvalstīm šajā sakarā ir jāatbalsta valstu statistikas iestāžu un citu attiecīgo struktūru spēju veidošana;

([36]) Padomes 1989. gada 12. jūnija Direktīva 89/391/EEK par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā (OV L 183, 29.6.1989., 1. lpp.).

6. uzsver nepieciešamību panākt sieviešu un vīriešu, tostarp visneaizsargātāko grupu pārstāvju, vienādu pārstāvību vadošos amatos un lēmumu pieņemšanas procesā, kas attiecas uz pasākumu ieviešanu un atcelšanu krīzes apstākļos, kā arī visos atveseļošanas plānu izstrādes, pieņemšanas un īstenošanas posmos, lai pilnībā un pienācīgi tiktu ņemtas vērā viņu īpašās vajadzības un apstākļi un tiktu plānoti iedarbīgi un mērķtiecīgi pasākumi nolūkā nodrošināt, ka nepieciešamā atbalsta pakete atbilst viņu vajadzībām; aicina dalībvalstis izveidot īpašas darba grupas, kurās šādu krīžu laikā darbotos attiecīgās ieinteresētās personas un sievietes pārstāvošās pilsoniskās sabiedrības organizācijas, lai nodrošinātu integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai; aicina dalībvalstu parlamentus izveidot komitejas jautājumos par Covid-19 ietekmi uz sievietēm un meitenēm, lai nodrošinātu īpašu vidi diskusijām un krīzes un tās ietekmes uz dzimumu līdztiesību uzraudzībai; atzinīgi vērtē Komisijas ieceri aicināt pieņemt priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par dzimumu līdzsvara uzlabošanu biržā kotēto uzņēmumu direktoru bez izpildpilnvarām vidū un saistītiem pasākumiem ([37]) (Direktīva par sieviešu pārstāvību uzņēmumu vadībā) un mudina Padomi atsākt tā izskatīšanu un to pieņemt; turklāt uzsver, ka ES civilās aizsardzības mehānismā un citos ES un valstu līmeņa reaģēšanas mehānismos krīzes situācijās ir jāiesaista lielāks skaits sieviešu; apņemas nodrošināt, ka ekspertu darba grupās Parlamenta uzklausīšanās un darbsemināros tiek nodrošināts dzimumu līdzsvars, un ar daudzveidības palīdzību bagātināt diskusijas par atveseļošanas pasākumiem;

7. aicina Komisiju un dalībvalstis rūpīgi sekot līdzi dezinformācijai, negatīvām sabiedrības diskusijām, nepietiekamai prioritāšu noteikšanai, ierobežotai piekļuvei attiecīgajiem pakalpojumiem vai to nepieejamībai un regresīvām iniciatīvām attiecībā uz sieviešu tiesībām, LGBTQI+ personu tiesībām un dzimumu līdztiesību un stingri vērsties pret tām; aicina Komisiju demokrātijas un pamattiesību kontekstā Covid-19 krīzes laikā un pēc krīzes uzraudzīt pilsoniskās sabiedrības organizāciju iespējas darboties un organizēt demonstrācijas, kas saistītas ar iepriekš minētajiem tematiem, kuras ierobežojošo pasākumu dēļ notiek aizvien mazāk; atzīmē, ka gadījumos, kad tiesiskuma principu pārkāpumi dalībvalstī pietiekami tieši apdraud vai, ļoti iespējams, var apdraudēt pareizu ES budžeta finanšu pārvaldību vai Savienības finanšu interešu aizsardzību, veicami attiecīgi pasākumi; aicina dalībvalstis nodrošināt, ka ierobežojoši ārkārtas pasākumi tiek izmantoti tikai un vienīgi pandēmijas apkarošanai, ir noteikti uz ierobežotu laiku un ir saderīgi ar pamattiesībām;

Ar veselību saistītie Covid-19 aspekti un dzimumu ietekmējums

8. pauž bažas par augsto Covid-19 izraisītās mirstības līmeni; norāda, ka sākotnēji mirstības rādītājs vīriešu vidū bijis augstāks, un mudina Pasaules Veselības organizāciju (PVO) un attiecīgās ES aģentūras izpētīt atšķirīgo ietekmi uz sieviešu un vīriešu veselību; aicina Komisiju turpināt uzraudzīt situāciju, lai izprastu vīrusa ilgtermiņa ietekmi uz sieviešu un vīriešu veselību; uzsver, ka vīrusa klīniskajai izpētei jābūt reprezentatīvai dzimumu līdzsvara ziņā, lai novērtētu, kā vīruss un jebkādas iespējamas vakcīnas vai ārstēšana varētu atšķirīgi ietekmēt sievietes un vīriešus;

9. mudina dalībvalstis nodrošināt piekļuvi būtiskiem kvalitatīvas sieviešu un vīriešu medicīniskās un psiholoģiskās aprūpes elementiem, kas nav saistīti ar Covid-19, piemēram, vēža skrīningam un ārstēšanai, māšu un jaundzimušo veselības aprūpes pakalpojumiem un neatliekamajai medicīniskajai palīdzībai infarkta un insulta pacientiem; mudina dalībvalstis šajās jomās darboties saskaņā ar PVO vadlīnijām;

10. pauž nožēlu, ka seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpes pakalpojumi un ar to saistītās tiesības dažās dalībvalstīs krīzes laikā tika atstātas novārtā, ierobežotas vai pat aizskartas; uzsver, ka dalībvalstīm krīzes laikā un pēc tās, kā arī līdzīgās ārkārtas situācijās, bez jebkādas diskriminācijas ir jānodrošina kvalitatīvi un cenas ziņā pieņemami seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpes pakalpojumi un ar to saistītās tiesības, informācija un preces, atzīstot, ka tie ir būtiski svarīgi, dzīvību glābjoši un bieži vien arī steidzami nepieciešami pakalpojumi, kas sniedzami saskaņā ar PVO vadlīnijām un izmantojot uz pacientu orientētu un uz cilvēktiesībām balstītu pieeju; stingri noraida jebkādus mēģinājumus attālināties no seksuālās un reproduktīvās veselības un ar to saistītajām tiesībām un LGBTQI+ personu tiesībām un uzsver, ka nedrīkst ļaut seksuālās un reproduktīvās veselības un ar to saistīto tiesību pretiniekiem ļaunprātīgi izmantot šo krīzi kā iespēju ierobežot sieviešu tiesības, piemēram, tiesības uz drošu abortu; aicina Komisiju sekmēt paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm, vienlaikus iesaistot arī pilsoniskās sabiedrības organizācijas, kuras nereti ir eksperti šajās jomās, pievēršoties jaunām metodēm seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpes sniegšanā un ar to saistīto tiesību nodrošināšanā un veidiem, kā

([37]) COM(2012)0614.

novērst trūkumus pakalpojumu sniegšanā; uzsver, cik svarīgi ir sazināties ar pakalpojumu sniedzējiem, lai norādītu, ka šie pakalpojumi joprojām ir būtiski svarīgi un ka to sniegšana ir jāturpina; uzsver, ka visiem māšu aprūpes pakalpojumiem ir jābūt pieejamiem, nodrošinot arī pietiekamu personālu un resursus;

11. mudina dalībvalstis ieguldīt stabilās un noturīgās veselības aprūpes sistēmās un izteikt atzinību un atbalstīt būtiskos darbiniekus, piemēram, veselības aprūpes speciālistus un sociālos darbiniekus, nodrošinot drošus darba apstākļus, atbilstošu aprīkojumu, izstrādājot noteikumus taisnīga atalgojuma saņemšanai, sniedzot profesionālās izaugsmes iespējas, ieskaitot arī augstākās izglītības iespējas, un nodrošinot piekļuvi tādiem pakalpojumiem kā bērnu aprūpe un garīgās veselības pakalpojumi;

12. mudina Komisiju ar veselību saistītos rīcībpolitikas atbildes pasākumos, piemēram, programmā "ES — veselībai", ES Vēža uzveikšanas plānā un ES Veselības aizsardzības stratēģijā, ņemt vērā tādus ārkārtas apstākļus kā Covid-19, kā arī to ietekmi uz tādiem dzimumspecifiskiem veselības aprūpes aspektiem kā seksuālā un reproduktīvā veselība un ar to saistītās tiesības; aicina Komisiju un dalībvalstis programmas "ES — veselībai" īstenošanā pievērsties 2020.–2025. gada dzimumu līdztiesības stratēģijas ar veselību saistītajiem aspektiem, piemēram, seksuālajai un reproduktīvajai veselībai un ar to saistītajām tiesībām, kas ir neatņemama veselības sastāvdaļa un būtisks labklājības aspekts, kā arī dzimumu līdztiesības sekmēšanai; prasa palielināt ieguldījumus dzimumu līdztiesībai būtiskos pakalpojumos un programmas "ES — veselībai" īstenošanā integrēt veselības aprūpes ekspertu viedokļus un dzimumu līdzsvaru;

13. atgādina, ka piekļuve veselības aprūpei ir cilvēktiesības un ka tai ir nepieciešams pienācīgs finansējums; atgādina dalībvalstīm, ka, uzlabojot veselības aprūpes sistēmas spējas un kritisko infrastruktūru saistībā ar Covid-19, ir jāņem vērā sieviešu un vīriešu īpašās vajadzības, jo īpaši attiecībā uz veselības aprūpes izdevumiem, slimību konstatēšanu un ārstēšanu, gatavību ārkārtas situācijām, pētniecību un izstrādi un veselības aprūpes personālu;

14. aicina dalībvalstis šīs krīzes laikā un pēc tās stiprināt garīgās veselības atbalsta iniciatīvas, ņemot vērā stresu, trauksmi, depresiju un vientulību, ko rada pārvietošanās ierobežojumi, kā arī ekonomiskās problēmas, ar dzimumu saistītu vardarbību un citus ar krīzi saistītus faktorus, paturot prātā, ka ietekme uz sievietēm un vīriešiem ir atšķirīga, kā arī ieguldīt finanšu resursus, lai nodrošinātu, ka vajadzības gadījumā ir pieejami pienācīgi pakalpojumi; aicina Komisiju organizēt ES mēroga garīgās veselības kampaņu;

Ar dzimumu saistīta vardarbība Covid-19 laikā

15. mudina dalībvalstis, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju, apkarot ar dzimumu saistītu vardarbību, ar ko saskaras sievietes un meitenes, tostarp transsievietes, kā arī interseksuāles, nebināras dzimtes un nenormatīvas dzimtes personas; mudina dalībvalstis turpināt analizēt datus par visu veidu ar dzimumu saistītu vardarbību un vardarbību ģimenē ierobežojošo pasākumu laikā un uzreiz pēc to atcelšanas un šādas vardarbības izplatības tendencēm un ziņot par to, kā arī par sekām, ko tā atstāj uz bērniem; atzīst, ka valstu reakcija nav bijusi pietiekama, lai apkarotu vardarbību pret sievietēm un meitenēm un ārkārtas reaģēšanas plānos, kā arī turpmākās ārkārtas situācijās, ņemtu vērā nepieciešamību novērst vardarbību pret sievietēm, jo pienācīga uzmanība nav bijusi veltīta tam, lai ieviestu pārvietošanās ierobežojumu izņēmumus, izveidotu palīdzības tālruņa līnijas un informācijas kopīgošanas rīkus un signālus un nodrošinātu pastāvīgu piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem, kā arī tam, lai tiktu saglabāta droša piekļuve likumīgi strādājošām klīnikām un patvēruma vietām vai alternatīvām izmitināšanas vietām ar pietiekamu uzņemšanas spēju, policijai un tiesu iestādēm, ārkārtas tiesām attiecīgu ierobežojošu un/vai aizsardzības rīkojumu izdošanai, un tam, lai visi iepriekš uzskaitītie elementi tiktu uzskatīti par būtiskiem; aicina dalībvalstis izveidot drošas un elastīgas ārkārtas brīdināšanas sistēmas, piedāvāt jaunus atbalsta pakalpojumus tiešai policijas informācijas sniegšanai ar tālruņa, e-pasta un īsziņu starpniecību un tādus tiešsaistes pakalpojumus kā palīdzības tālruņa līnijas, slēptas lietotnes, digitālās platformas un farmācijas tīkli un piešķirt ārkārtas finansējumu atbalsta dienestiem, nevalstiskajām organizācijām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām (PSO); aicina dalībvalstis nodrošināt, ka atbalsta pakalpojumu sniegšanā tiek izmantota saskaņota pieeja apdraudēto sieviešu identificēšanai un ka visi šie pasākumi ir pieejami un piekļūstami visām to jurisdikcijā esošajām sievietēm un meitenēm, tostarp sievietēm un meitenēm ar invaliditāti, neatkarīgi no viņu imigranta statusa, un nodrošināt dzimumsensitīvu apmācību veselības aprūpes darbiniekiem, kā arī ierindas policistiem un tiesu iestāžu darbiniekiem; aicina dalībvalstis dalīties savās inovācijās un paraugpraksē, kas izmantojama ar dzimumu saistītas vardarbības novēršanai, lai varētu labāk konstatēt un popularizēt iedarbīgu praksi, un aicina Komisiju popularizēt šo praksi;

16. ņemot vērā pandēmiju, aicina dalībvalstis nodrošināt saskaņotas pieejas izmantošanu valstu valdību un pārvaldes iestāžu, atbalsta struktūru un privātā sektora starpā un atjaunināt protokolus, kas attiecas uz personām, kas cietušas no ar dzimumu saistītas vardarbības, lai palīdzētu tām vērsties pēc palīdzības, ziņot par noziegumiem un piekļūt veselības aprūpes pakalpojumiem, kā arī lai mudinātu lieciniekus ziņot par šādiem noziegumiem; aicina Komisiju izstrādāt Eiropas Savienības protokolu par vardarbību pret sievietēm krīzes un ārkārtas situācijas laikā, lai novērstu vardarbību pret sievietēm un atbalstītu no ar dzimumu saistītas vardarbības cietušās personas tādu ārkārtas situāciju laikā kā Covid-19 pandēmija; uzsver, ka šajā protokolā būtu jāiekļauj būtiski cietušo personu aizsardzības pakalpojumi; atzinīgi vērtē prezidentvalsts Vācijas priekšlikumu izveidot ES mēroga palīdzības tālruņa līniju, kas visās ES valodās pieejama no vardarbības ģimenē un ar dzimumu saistītas vardarbības cietušajām personām, un mudina Padomi atbalstīt šo priekšlikumu;

17. aicina Komisiju popularizēt izpratnes veicināšanas, informatīvās un aizstāvības kampaņas, kas vērstas pret vardarbību ģimenē un ar dzimumu saistītu vardarbību visās tās formās, piemēram, pret fizisku vardarbību, seksuālu uzmākšanos, kibervardarbību un seksuālu izmantošanu, īpaši attiecībā uz jaunizveidotiem profilakses pasākumiem un elastīgām ārkārtas brīdināšanas sistēmām, lai veicinātu ziņošanu sadarbībā ar atzītām un specializētām sieviešu tiesību organizācijām; aicina Komisiju sadarboties ar tehnoloģiju platformām, uz kurām attiecas digitālo pakalpojumu tiesību akts, lai novērstu nelikumīgas darbības tiešsaistē, tostarp visu veidu kibervardarbību pret sievietēm un meitenēm, jo kopš pandēmijas sākuma internets tiek un arī turpmāk tiks plaši izmantots darba, izglītības un izklaides vajadzībām;

18. atgādina, ka ANO īpašā referente jautājumos par vardarbību pret sievietēm ir norādījusi, ka Covid-19 krīze ir parādījusi, ka svarīgākās konvencijas, kuru mērķis ir nodrošināt aizsardzību un novērst ar dzimumu saistītu vardarbību, netiek pienācīgi īstenotas; aicina Padomi steidzami pabeigt Stambulas konvencijas ratifikāciju no ES puses, tai pievienojoties plaši un bez nekādiem ierobežojumiem, un iestāties par to, lai to ratificē un ātri un pienācīgi ievieš un īsteno visas dalībvalstis; aicina atlikušās dalībvalstis ātri ratificēt konvenciju un piešķirt pietiekamus finanšu un cilvēkresursus vardarbības pret sievietēm un ar dzimumu saistītas vardarbības novēršanai un apkarošanai, kā arī cietušo personu aizsardzībai, jo īpaši krīzes laikā; mudina dalībvalstis ņemt vērā *GREVIO* ieteikumus un uzlabot savus tiesību aktus, lai tos lielākā mērā saskaņotu ar Stambulas konvencijas noteikumiem, jo īpaši attiecībā uz vienotām ar dzimumu saistītas vardarbības aktu definīcijām;

19. aicina Padomi vardarbību pret sievietēm iekļaut noziedzīgu nodarījumu ES sarakstā un aicina Komisiju ierosināt direktīvu visu veidu ar dzimumu saistītas vardarbības apkarošanai, lai ieviestu stingru tiesisko regulējumu, koordinēt paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm, veicināt precīzu un salīdzināmu datu vākšanu, precīzi novērtēt šādas vardarbības ietekmi, apsvērt iespēju sagatavot prognozes un novērtēt Covid-19 ietekmi uz pamatpakalpojumu sniegšanu cietušajām personām; atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos veikt jaunu ES apsekojumu par ar dzimumu saistītu vardarbību, kura rezultāti būs pieejami 2023. gadā; uzsver nepieciešamību vākt saskaņotus datus par ar dzimumu saistītu vardarbību un aicina dalībvalstis pēc pieprasījuma vākt un sniegt attiecīgos datus, cita starpā arī *Eurostat*;

20. vēlreiz pauž stingru atbalstu gan programmai "Tiesiskums", gan programmai "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" (*CERV*); atzinīgi vērtē to, ka *CERV* ir izveidota Savienības vērtību sadaļa, un uzsver, ka tai būtu jākoncentrējas uz tiesību aizsardzību, veicināšanu un informētības palielināšanu par tām, piešķirot finansiālu atbalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kas darbojas vietējā, reģionālā un transnacionālā līmenī; atgādina par Parlamenta nostāju attiecībā uz adekvāta finansējuma nodrošināšanu šīm programmām; atzinīgi vērtē papildu piešķīrumu pamatprogrammām, par ko Parlaments un Padome vienojās galīgajās sarunās par DFS 2021.–2027. gadam un no kā labumu gūs arī *CERV* programma; atzinīgi vērtē provizorisko vienošanos par ES 2021. gada budžetu, kur *CERV* programmai atvēlēti papildu 6,6 miljoni EUR; uzsver, ka adekvāts finansējums no šiem piešķīrumiem ir jāvelta darbībām, kuru uzdevums ir novērst un apkarot dzimumbalstīto vardarbību saskaņā ar programmas Daphne īpašo mērķi, un atzinīgi vērtē mērķiezīmējumu, par ko šajā nolūkā panākta vienošanās; uzsver, ka ES ir ar lielāku vērienu jāaizsargā mūsu vērtības un jāpiešķir šīm darbībām adekvāts finansējums; turklāt aicina steidzami īstenot skaidrus, uz dzimumaspektu orientētus pasākumus, iezīmējot finanšu resursus, lai — arī citās "*Next Generation EU*" un 2021.–2027. gada *DFS* programmās un instrumentos — pievērstos sieviešu īpašajām vajadzībām pēc krīzes, jo īpaši nodarbinātības, ar dzimumu saistītas vardarbības un seksuālās un reproduktīvās veselības un ar to saistīto tiesību jomā, izmantojot Dzimumu līdztiesības stratēģijā paredzēto duālo pieeju; aicina dalībvalstis un Komisiju to ņemt vērā, iesniedzot valstu Covid-19 reaģēšanas plānus, pienācīgi ņemot vērā esošos pasākumus un finansējumu un galveno uzmanību ekonomikas atveseļošanas procesā veltot dzimumu līdztiesībai; aicina dalībvalstis un Komisiju atveseļošanas pasākumos īstenot integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai un veidot budžetu pēc dzimumu līdztiesības principa;

21. ar bažām norāda uz krīzes ietekmi uz LGBTQI+ personām, jo īpaši gados jaunām personām, no kurām daudzām ir nācies sociāli distancēties vai ievērot karantīnu nelabvēlīgos ģimenes apstākļos, tādējādi palielinoties riskam ciest no vardarbības ģimenē un pret LGBTQI+ personām vērstas vardarbības; norāda, ka lielāks īpatsvars LGBTQI+ personu nekā vidēji citu cilvēku ir bez darba vai arī strādā nestabilu darbu ar visai ierobežotiem un nestabiliem finanšu resursiem, kā rezultātā viņi ir spiesti palikt nelabvēlīgā vai vardarbīgā vidē; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka visās ar Covid-19 saistītās iniciatīvās attiecībā uz vardarbību ģimenē, ar dzimumu saistītu vardarbību un seksuālu vardarbību tiek ņemts vērā LGBTQI+ personu paaugstinātais apdraudējums un īpašās problēmas un ka cietušo personu atbalsta pakalpojumi un īpašas ar Covid-19 saistītas iniciatīvas reaģēšanai uz vardarbību ģimenē nepārprotami sasniedz LGBTQI+ personas, kuras cieš no vardarbības ģimenē;

22. aicina dalībvalstis nodrošināt iedarbīgu, piekļūstamu, cenas ziņā pieejamu un kvalitatīvu medicīnisko un psiholoģisko atbalstu no ar dzimumu saistītas vardarbības cietušajām personām, ieskaitot arī seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpes pakalpojumus, īpaši krīzes laikā, kad šāds atbalsts būtu jāuzskata par izšķirīgi svarīgu; aicina Komisiju cieši sadarboties ar dalībvalstīm, lai nodrošinātu Direktīvas par noziegumos cietušo tiesībām ([38]) pilnīgu īstenošanu, galveno uzmanību pievēršot dzimumperspektīvai, kas izriet no tās nesen pieņemtā īstenošanas ziņojuma ([39]), lai jaunajā ES cietušo personu tiesību stratēģijā nostiprinātu no ar dzimumu saistītas vardarbības cietušo personu tiesības;

Covid-19, ekonomika, atveseļošana un dzimumu ietekmējums

23. aicina Komisiju, Parlamentu un Padomi ņemt vērā, ka Covid-19 krīzes ietekme uz sievietēm sociālekonomiskajā jomā, kā arī uz viņu ienākumiem un nodarbinātības līmeni ir nesamērīgi liela un novedīs pie vēl izteiktākas nelīdztiesības vīriešu un sieviešu starpā un diskriminācijas darba tirgū, un aicina sadarboties ar dalībvalstīm, lai rūpīgi izpētītu sieviešu un vīriešu sociālekonomiskās vajadzības pēc krīzes un izstrādātu īpašus noteikumus, kā arī izpētīt darba tirgus horizontālo un vertikālo segregāciju, īstenojot programmas ES 2021. gada budžeta, nākamās DFS un Eiropas Savienības Atveseļošanas instrumenta ietvaros, nodrošinot, ka visās programmās ir iekļauta dzimumperspektīva un to budžets ir veidots pēc dzimumu līdztiesības principa un ka tiek veikti ietekmes uz dzimumu līdztiesību *ex post* novērtējumi, kā norādīts Komisijas 2020.–2025. gada Eiropas dzimumu līdztiesības stratēģijā; aicina nodrošināt stratēģijas efektīvu īstenošanu un uzraudzību; aicina dalībvalstis valstu atveseļošanas un noturības plānos, kas izstrādāti sadarbībā ar valstu līdztiesības struktūrām, iekļaut nodaļu, kurā izklāstīti mērķtiecīgi pasākumi dzimumu līdztiesības sekmēšanai;

24. uzsver, ka pēc krīzes būs jāpārdomā darba raksturs un vieta; uzsver, ka darbs no mājām nevar aizstāt ne bērnu aprūpes pakalpojumus, norādot uz nepieciešamību nodrošināt cenas ziņā pieņemamus un kvalitatīvus bērnu aprūpes pakalpojumus un to pieejamību, ne arī ar invaliditāti saistītus darbavietas pielāgojumus; norāda, ka elastīgs darbs, par ko panākta vienošanās ar darba devējiem, var sniegt iespēju sievietēm un vīriešiem strādāt no mājām vai no vietējām kopstrādes telpām un potenciāli var nodrošināt labāku darba un privātās dzīves līdzsvaru, kas savukārt varētu nodrošināt ilgtermiņa izaugsmi, kurā tiek ņemts vērā dzimumaspekts; norāda, ka šāda pieeja varētu palīdzēt attīstīt lauku reģionus un infrastruktūru; aicina Komisiju nodrošināt Barselonas mērķu sasniegšanu; mudina dalībvalstis nekavējoties ratificēt SDO 2019. gada Konvenciju par vardarbības un aizskaršanas izskaušanu (Nr. 190) un īstenot to kopā ar tai pievienoto ieteikumu (Nr. 206), kurā ir aprakstītas visas jomas, kurās iespējams saskarties ar vardarbību un aizskaršanu darbā, piemēram, publiskā un privātā sektora darbavietās, kā arī ar darbu saistītā saziņā;

25. aicina Komisiju vākt sadalītus un salīdzināmus datus par dažāda veida aprūpes nodrošināšanu, ieskaitot bērnu aprūpi, gados veco cilvēku aprūpi un personu ar invaliditāti aprūpi, kā arī par aprūpētāja dzimumu, vecumu un nodarbinātības statusu, lai tos izmantotu pētījumā, kurā tiktu izskatīta dzimumu nelīdztiesība aprūpē, lai izstrādātu ES Aprūpētāju stratēģiju, kurā uz aprūpi tiktu attiecināta holistiska pieeja mūža garumā, ņemot vērā gan aprūpētāju, gan aprūpējamo personu vajadzības; norāda, ka stratēģijā ir jārespektē dalībvalstu un reģionu kompetence, bet tās mērķim ir jābūt uzlabot sadarbību un koordināciju ES līmenī ar attiecīgu iniciatīvu un ieguldījumu palīdzību, cita starpā izmantojot programmu *InvestEU* un Atveseļošanas un noturības mehānismu, darbojoties par labu neformālajiem un formālajiem

([38]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus (OV L 315, 14.11.2012., 57. lpp.).

([39]) Komisijas 2020. gada 11. maija ziņojums par to, kā tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Direktīva 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus (COM(2020)0188).

aprūpētājiem un cilvēkiem, par kuriem viņi rūpējas; uzsver, ka sadarbība un rīcība ES līmenī un efektīva ES līdzekļu izmantošana var palīdzēt izstrādāt kvalitatīvus, piekļūstamus un cenas ziņā pieņemamus aprūpes pakalpojumus;

26. uzsver, ka ieguldījumi aprūpē ir būtiski svarīgi dzimumu līdztiesības un pilnvērtīgu ekonomisko iespēju nodrošināšanai sievietēm, veidojot noturīgas sabiedrības un uzlabojot nodarbinātības, sociālā nodrošinājuma un pensiju regulējumu nozarēs, kurās lielākoties strādā sievietes, un ka tiem ir pozitīva ietekme uz IKP, jo tie ļauj lielākam skaitam sieviešu strādāt apmaksātu darbu; uzsver, ka aprūpes nodrošināšanas modeļi ir jāmaina, kā to parādīja Covid-19 pandēmija un ar to saistītie pasākumi; šajā sakarā aicina Komisiju atvieglot kvalitatīvu, piekļūstamu un cenas ziņā pieņemamu aprūpes pakalpojumu paraugprakses, kā arī dažādu aprūpes pakalpojumu modeļu apmaiņu; mudina Komisiju izpētīt neformālo aprūpētāju situāciju un dalīties ar dalībvalstu paraugprakses piemēriem šādu aprūpētāju darba reglamentēšanā; aicina dalībvalstis risināt aprūpētāju vajadzības pēc pensionēšanās; šajā sakarā aicina izstrādāt priekšlikumu Padomes ieteikumam par aprūpētāju sociālo aizsardzību un pakalpojumiem;

27. mudina dalībvalstis, piemēram, ar stimulējošu pasākumu palīdzību iedrošināt vīriešus izmantot elastīgu darba režīmu, jo šādu režīmu parasti izmanto nesamērīgi daudz sieviešu; mudina dalībvalstis nekavējoties pilnībā transponēt un īstenot Darba un privātās dzīves līdzsvara direktīvu un aicina Komisiju katru gadu cieši un sistemātiski uzraudzīt, kā dalībvalstis īsteno šo direktīvu; mudina dalībvalstis risināt ar darba un privātās dzīves līdzsvaru saistītās nepilnības, īstenojot plašākus pasākumus, nekā noteikts direktīvā, jo īpaši ņemot vērā nepieciešamību novērst Covid-19 ierobežošanas pasākumu un to seku rezultātā konstatētos apstākļus saistībā medicīniskajiem protokoliem dažādās iestādēs, tostarp kvalitatīvas bērnu aprūpes iestādēs;

28. aicina dalībvalstis, kamēr vēl ir spēkā pasākumi Covid-19 krīzes risināšanai, noteikt īpašu atvaļinājumu aprūpētājiem un strādājošajiem vecākiem, kas nebūtu nododams citām personām un tiktu pilnībā apmaksāts;

29. atzīst unikāli sarežģītos apstākļus, ar kuriem pandēmijas un pēckrīzes laikā saskārušies vientuļie vecāki, lielākā daļa no kuriem (85 %) ir sievietes, un kuru cēlonis ir daudzējāds slogs, piemēram, pastāvīgas aprūpes pienākumi, bažas par aizgādības kārtību, potenciālās ekonomiskās problēmas un vientulība; aicina Komisiju un dalībvalstis ņemt vērā un plašāk izpētīt viņu īpašo situāciju, ieskaitot papildu slogu, ko rada darbs, izglītošana un aprūpe, piekļuve juristiem un aizgādības kārtības īstenošana;

30. uzsver, cik svarīgi ir palielināt sieviešu līdzdalību ekonomikā un nodrošināt iekļaujošāku izaugsmi kā daļu no ekonomikas atveseļošanas risinājuma laikposmā pēc pandēmijas, jo vienlīdzīgas iespējas un sieviešu lielāka līdzdalība darba tirgū var palielināt darbvietu skaitu, ekonomisko labklājību un konkurētspēju Eiropas Savienībā; mudina dalībvalstis ievērot Komisijas ES nodarbinātības politikas pamatnostādnes, pienācīgi ņemot vērā arī valstu darba tirgus modeļus; šajā saistībā aicina dalībvalstis pienācīgi ņemt vērā darba tirgus segregāciju, nestabilu darbu, darba samaksas un pensiju atšķirības, lai ar īpaši pielāgotu rīcībpolitiku palīdzību uzlabotu darba apstākļus un sociālo aizsardzību;

31. uzsver, ka, izstrādājot pasākumus reaģēšanai uz Covid-19 krīzi, vienam no Komisijas, Parlamenta un visu dalībvalstu pamatprincipiem jābūt principam, ka vīrieši un sievietes par vienādu vai vienādi vērtīgu darbu saņem vienādu darba samaksu; mudina Komisiju pildīt apņemšanos bez kavēšanās nākt klajā ar saistošiem pasākumiem attiecībā uz darba samaksas pārredzamību, lai rezultatīvi risinātu no dzimuma atkarīgas darba samaksas un pensiju atšķirības problēmu, jo ekonomikas rādītāji liecina, ka pandēmijas dēļ šīs atšķirības tikai vēl vairāk palielinās; šajā saistībā aicina Komisiju apsvērt dalībvalstu paraugprakses piemērus, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) īpašos apstākļus un dažādos ES pastāvošos darba tirgus modeļus; turklāt aicina Komisiju pārskatīt Direktīvu 2006/54/EK;

32. uzsver problēmas, ar kurām mājsaimniecībās nodarbinātas personas un darbinieki, kas nodrošina aprūpi mājās; aicina dalībvalstis ratificēt SDO Konvenciju Nr. 189 par mājsaimniecībās nodarbinātajām personām un nodrošināt, ka šajā nozarē var īstenot krīzes finansiālās ietekmes mazināšanas pasākumus, lai ļautu šīm personām atsākt darbību pienācīgos apstākļos; aicina dalībvalstis nodrošināt mājsaimniecībās nodarbināto personu darba reglamentēšanu;

33. atzinīgi vērtē Investīciju iniciatīvu reaģēšanai uz koronavīrusu (*CRII*) un *CRII+* paketi, kurās tiek izmantotas kohēzijas politikas sniegtās iespējas atbalstīt vissmagāk skartās nozares, un aicina īstenot mērķtiecīgus pasākumus nozarēs, kurās galvenokārt strādā sievietes; uzsver, cik svarīgs ir Komisijas pagaidu atbalsta instruments bezdarba riska mazināšanai ārkārtas situācijā (*SURE*), kas nodrošina ienākumu atbalstu bezdarbniekiem un atvaļinājumā nosūtītajiem darbiniekiem; uzsver, ka ir jānovērtē šo instrumentu ietekme uz sieviešu un vīriešu stāvokli ES darba tirgū un attiecīgi jāpielāgo turpmākā

politika; uzsver, ka, ņemot vērā Covid-19 izraisītās pārmaiņas darba tirgū, ir vajadzīgas sievietēm paredzētas pārkvalifikācijas un prasmju pilnveides programmas;

34. aicina Komisiju atbalstīt uzņēmējus, jo īpaši sievietes uzņēmējas, kas cenšas attīstīt un pilnveidot prasmes vai intereses, kuras iegūtas Covid-19 laikā, cita starpā nodrošinot uzņēmējdarbības iespējas mātēm, vientuļajiem vecākiem un citām personām, kuras retāk iesaistās uzņēmējdarbībā, lai palielinātu viņu ekonomisko neatkarību un uzlabotu piekļuvi aizdevumiem, kapitāla finansējumam un mikrofinansējumam no ES programmām un fondiem, kā arī informētību par tiem, lai krīze kļūtu par iespēju virzīties uz priekšu, pielāgojoties un pārveidojoties zaļās un digitālās ekonomikas ietvaros; aicina ES iestādes un dalībvalstis īpašu uzmanību veltīt MVU atbalstīšanai, jo īpaši to MVU, kurus vada sievietes un kuri bieži saskaras ar īpašām problēmām piekļuvē nepieciešamajam finansējumam, un kuriem būs vajadzīgs atbalsts atveseļošanas posmā; aicina Komisiju, *EIGE* un *Eurostat* izvērst plašāku datu vākšanu par sieviešu vadītiem MVU, pašnodarbinātām sievietēm un sieviešu vadītiem jaunuzņēmumiem, kā arī par Covid-19 pandēmijas ietekmi;

35. aicina Komisiju un dalībvalstis palielināt sieviešu līdzdalību un devumu tādās nozarēs kā mākslīgais intelekts, zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika un digitālā nozare, kā arī zaļajā ekonomikā; aicina izmantot daudzlīmeņu pieeju, lai novērstu dzimumu nelīdztiesību visos digitālās izglītības un nodarbinātības līmeņos, lai pārvarētu digitālo plaisu, kas atklājās brīdī, kad strādāšana un mācīšanās, kā arī daudzu pakalpojumu sniegšana pēkšņi tika pārcelta uz tiešsaistes vidi; uzsver, ka digitālās plaisas novēršana palielinās dzimumu līdztiesību ne vien darba tirgū, bet arī piekļuvē tehnoloģijām personiskajā sfērā; aicina Komisiju vienotā tirgus stratēģijā un Digitālajā programmā Eiropai izmantot integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai, lai efektīvi palielinātu sieviešu nepietiekamo īpatsvaru ES nākotnes ekonomikas augošajās nozarēs; atzinīgi vērtē Komisijas rezultātu pārskatu par sievietēm digitālajā jomā, kurā ir aplūkota sieviešu līdzdalība digitālajā ekonomikā, interneta lietošana, interneta lietotāju prasmes, speciālistu prasmes un nodarbinātība; uzsver, cik lielā mērā tas palīdz dalībvalstīm un Komisijai pieņemt pārdomātus lēmumus un noteikt atbilstošus mērķis, jo īpaši ņemot vērā Covid-19 ietekmi;

36. norāda, cik svarīgi ir ņemt vērā sieviešu, kuras atgriežas no grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma, īpašo situāciju, lai nodrošinātu, ka viņas bez jebkādas diskriminācijas var piekļūt valdības sniegtajam atbalstam;

37. uzsver lauksaimniecības nozares un pārtikas apgādes grūtības ES, kā arī lauku sieviešu īpašo situāciju; uzsver nepieciešamību saglabāt pašreizējo tematisko apakšprogrammu lauku sievietēm, izmantojot kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskos plānus, kuru finansē Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai; uzsver, ka šīs apakšprogrammas mērķis ir veicināt sieviešu nodarbinātību un uzņēmējdarbību; šajā saistībā aicina piešķirt ES līdzekļus dzīves un darba apstākļu uzlabošanai lauku reģionos; turklāt aicina izvērtēt lauku sieviešu nozīmi vides un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā saskaņā ar Eiropas zaļo kursu; aicina dalībvalstis apmainīties ar paraugpraksi attiecībā uz līdzstrādājošu laulāto nodarbinātības statusu lauksaimniecības nozarē un aicina Komisiju sagatavot norādījumus attiecībā uz šo tematu;

Covid-19 un intersekcionalitāte

38. uzsver, ka intersekcionālā un strukturālā diskriminācija rada papildu šķēršļus un problēmas un negatīvu sociālekonomisko ietekmi uz konkrētām sieviešu grupām un ka tāpēc ir jāpanāk visu personu drošība, aizsardzība un sociālekonomiskā labklājība un jārisina to īpašās vajadzības, pienācīgi izmantojot intersekcionālu pieeju pasākumu īstenošanai krīzes laikā un pēc tās;

39. uzsver, cik svarīgi ir iesaistīt sievietes un meitenes piekļūstamas un mērķtiecīgas informācijas sagatavošanā un šo informāciju izplatīt visās attiecīgajās vietās, jo īpaši krīzes laikā;

40. uzsver, ka lielāka paredzamā mūža ilguma un lielākas veselības problēmu varbūtības dēļ vecākas sievietes bieži vien ir lielākā daļa iemītnieku ilgtermiņa aprūpes iestādēs ([40]), kas daudzās valstīs kļuvušas par infekcijas epicentriem, jo cita starpā trūkst pietiekamu resursu un zināšanu, lai garantētu aprūpējamo personu drošību un aizsardzību; aicina Komisiju analizēt dažādās formālās ilgtermiņa aprūpes nodrošināšanas vietas un to noturības līmeni Covid-19 pandēmijas laikā;

([40]) https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/gender-impacts-health

aicina dalībvalstis izvērtēt, kā aprūpes pakalpojumi gados vecākiem cilvēkiem tiek sniegti aprūpes centros un kopienā balstītas aprūpes vietās, ieskaitot diennakts aprūpi mājās vai aprūpi, aprūpētājam dzīvojot uz vietas, un nodrošināt gados vecāku sieviešu labklājību, ieskaitot piekļuvi aprūpes un veselības aprūpes pakalpojumiem un ekonomisko neatkarību; aicina Padomi noteikt Barselonas mērķiem līdzvērtīgus mērķus piekļūstamas, cenas ziņā pieejamas un kvalitatīvas ilgtermiņa aprūpes nodrošināšanai;

41. pauž nožēlu par to, ka pandēmija ir būtiski skārusi daudzas sievietes ar invaliditāti, tostarp sievietes, kuras ikdienas aprūpes ziņā ir atkarīgas no citām personām, un jo īpaši sievietes, kuras dzīvo aprūpes iestādēs un citās slēgtās vietās un kurām ir nepieciešams ļoti nozīmīgs atbalsts, kā arī par to, ka viņas nevarēja piekļūt saviem ierastajiem atbalsta tīkliem vai ievērot sociālo distancēšanos un ka viņām bija grūti piekļūt precēm un pakalpojumiem; aicina dalībvalstis nodrošināt, ka šie atbalsta tīkli tiek uzskatīti par būtiskiem pakalpojumiem un tiek attiecīgi pielāgoti jaunajiem apstākļiem un ka turpmākajos krīzes un ārkārtas plānošanas pasākumos tiek paredzēti noteikumi par personu ar invaliditāti, jo īpaši sieviešu un meiteņu, īpašo vajadzību apmierināšanu; aicina ES un dalībvalstis garantēt visu sieviešu un meiteņu ar invaliditāti tiesības, kas paredzētas Konvencijā par personu ar invaliditāti tiesībām, tostarp viņu tiesības dzīvot neatkarīgu dzīvi un piekļūt izglītībai, darbam un nodarbinātībai;

42. aicina dalībvalstis sniegt atbalstu migrantēm un migrantiem, nodrošinot piekļuvi kritiskajai veselības aprūpei krīzes laikā; uzsver, ka bēgļu un uzņemšanas centros ir pienācīgi jāievēro sieviešu un meiteņu vajadzības un riski, ņemot vērā zināmās grūtības ar sociālo distancēšanos un higiēnas uzturēšanu, kā arī viņu neaizsargātību no ar dzimumu saistītas vardarbības, un jānodrošina pienācīgs finansējums šo risku novēršanai;

43. uzsver sieviešu, kurām nav pastāvīgas dzīvesvietas, un sieviešu, kuras nodarbojas ar prostitūciju, īpašos apstākļus un viņu lielo neaizsargātību no ar dzimumu saistītas vardarbības, kā arī to, ka Covid-19 pandēmijas un ar to saistīto ārkārtas pasākumu dēļ viņām trūkst piekļuves higiēnas un veselības aprūpes iespējām; aicina dalībvalstis nodrošināt pakalpojumu un pienācīga atbalsta sniegšanu nedrošās situācijās esošajām personām, tostarp sievietēm, kuras nonākušas nabadzībā vai kurām draud nabadzības risks, un sievietēm, kurām nav pastāvīgas dzīvesvietas vai kuras ir pakļautas sociālās atstumtības riskam; atzinīgi vērtē Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām, kurš nodrošina papildu resursus materiālās nenodrošinātības novēršanai un sociālo palīdzību; uzsver, ka sievietēm, kurām nav pastāvīgas dzīvesvietas un personas dokumentu, ir nepieciešama piekļuve veselības aprūpei; atzīmē, ka šo sabiedrības grupu apstākļi ir ņemti vērā Komisijas rīcības plānā integrācijai un iekļaušanai; aicina dalībvalstis savos plānos reaģēšanai uz pandēmiju pienācīgi ņemt vērā aspektus, kas attiecas uz sievietēm, kurām nav pastāvīgas dzīvesvietas;

44. uzsver papildu vajadzības, kas raksturīgas minoritāšu grupām, piemēram, romu izcelsmes sievietēm, kuras tāpēc, ka trūkst piekļuves pamata infrastruktūrai, pakalpojumiem un informācijai, jo īpaši ierobežojošo pasākumu laikā, saskaras ar dziļi iesakņojušos diskrimināciju un pastāvīgiem viņu tiesību pārkāpumiem;

45. uzsver, cik būtiski ir LGBTQI+ atbalsta pakalpojumi, tostarp garīgās veselības atbalsts, līdzbiedru atbalsta grupas un atbalsta pakalpojumi no ar dzimumu saistītas vardarbības cietušajām personām;

46. nosoda ksenofobijas un rasu diskriminācijas gadījumus, kuru skaits krīzes laikā palielinājās, un mudina Komisiju un dalībvalstis izmantot pieeju, kas pilnībā izslēdz jebkādu iecietību pret rasistiskiem uzbrukumiem, un atbildes pasākumos izmantot intersekcionālu pieeju, kas palīdz apmierināt marginalizētu iedzīvotāju grupu, tostarp rasu un etnisko minoritāšu, vajadzības;

47. mudina dalībvalstis apstiprināt un īstenot Direktīvu par diskriminācijas apkarošanu un garantēt, ka visās ES dalībvalstīs tiek izskausti multiplās un intersekcionālas diskriminācijas veidi;

48. uzsver, ka dalībvalstīm ir jānodrošina bērnu pastāvīga piekļuve izglītībai, pienācīgu uzmanību pievēršot grupām no marginalizētas sociālekonomiskās vides, neaizsargātiem bērniem un meitenēm, kuras nonākušas nabadzībā vai kurām draud nabadzības risks un kurām draud lielāks agrīnu vai piespiedu laulību risks; uzsver nepieciešamību nodrošināt, ka attālinātā mācīšanās ir pilnībā pieejama ikvienam; uzsver, ka visiem jauniešiem ir nepieciešami vajadzīgie resursi un atbalsts laikā, kad skolas ir slēgtas, un ka pēc krīzes beigām būs jāsekmē viņu atgriešanās izglītības sistēmā;

Ārējā darbība

49. uzsver, ka Covid-19 pandēmijas globālais raksturs prasa globālu reakciju; uzsver sieviešu un meiteņu neaizsargāto stāvokli daudzviet pasaulē, jo īpaši nestabilās un konfliktu skartās valstīs, saistībā ar Covid-19, piemēram, attiecībā uz piekļuves trūkumu veselības aprūpei, ieskaitot seksuālajai un reproduktīvajai veselībai un ar to saistītajām tiesībām, neaizsargātību pret ar dzimumu saistītu vardarbību, tostarp sieviešu dzimumorgānu kropļošanu un agrīnām vai piespiedu

laulībām, nodarbinātības statusu, piekļuves trūkumu izglītībai un galēju nabadzību un badu; norāda, ka daudzās partnervalstīs sievietes ir nodarbinātas feminizētās nozarēs, piemēram, apģērbu ražošanā un pārtikas ražošanā, kuras krīze ir skārusi vissmagāk, tādējādi būtiski ietekmējot viņu ģimeņu un kopienu nabadzības līmeni un ekonomisko neatkarību un sieviešu un meiteņu veselību un drošību; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka finansiālais atbalsts, kas partnervalstīm tiek sniegts krīzes pārvarēšanai, tiek piešķirts arī sieviešu un meiteņu atbalstīšanai; aicina palielināt atbalstu sieviešu cilvēktiesību aizstāvjiem un sieviešu tiesību organizācijām un to līdzdalībai visos lēmumu pieņemšanas līmeņos; uzsver, ka ir jādara viss iespējamais, lai nodrošinātu nākotnes vakcīnas pieejamību ikvienam;

50. atzinīgi vērtē Komisijas ierosināto Eiropas komandas paketi partnervalstu atbalstam cīņā pret Covid-19 pandēmiju un tās sekām un uzsver, ka šo līdzekļu piešķiršanā ir vajadzīga dzimumsensitīva pieeja un ir jāparedz finansējums dzimumu līdztiesības nodrošināšanai; uzsver, ka Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta (*NDICI*) un Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta (*IPA III*) īstenošanā ir nepieciešama dzimumsensitīva reakcija uz Covid-19 krīzi, lai ņemtu vērā sieviešu un meiteņu īpašos apstākļus un veicinātu iespēju vairošanu laikposmā pēc krīzes; mudina šajā laikā turpināt izglītības iespēju nodrošināšanu ārkārtas situācijā un noteikt to par prioritāti; aicina ES un tās dalībvalstis par prioritāti noteikt solidaritāti pasaules mērogā, saglabājot pietiekamu oficiālās attīstības palīdzības finansējuma līmeni un visaptverošā veidā atbalstot partnervalstu reakciju uz krīzi; aicina ES tās humanitārās palīdzības un attīstības reakcijā uz Covid-19 pandēmiju, starptautiskās attīstības sadarbības pasākumos un jaunajā ES rīcības plānā par dzimumu līdztiesību III galveno uzmanību pievērst tam, lai uzlabotu piekļuvi veselības aprūpei, kā arī seksuālajai un reproduktīvajai veselībai un ar to saistītajām tiesībām; uzsver, ka visās *NDICI* ģeogrāfiskajās un tematiskajās programmās ir jāīsteno integrēta pieeja dzimumu līdztiesības nodrošināšanai un budžets jāveido pēc dzimumu līdztiesības principa;

51. aicina Komisiju ieviest uz vērtībām balstītu ES tirdzniecības politiku, kas nodrošinātu augstu darba un vides tiesību aizsardzības līmeni un pamatbrīvību un cilvēktiesību, tostarp dzimumu līdztiesības, ievērošanu; atgādina, ka visos ES tirdzniecības un investīciju nolīgumos ir jāintegrē dzimumu līdztiesības aspekts un jāiekļauj vērienīga un īstenojama sadaļa par tirdzniecību un ilgtspējīgu attīstību; atgādina, ka tirdzniecības nolīgumu sarunas varētu būt svarīgs līdzeklis, ar ko sekmēt dzimumu līdztiesību un nodrošināt pilnvērtīgas iespējas sievietēm trešās valstīs; aicina sekmēt un atbalstīt īpašu dzimumu līdztiesības aspektiem veltītu nodaļu iekļaušanu ES tirdzniecības un investīciju nolīgumos atkarībā no to pievienotās vērtības, ņemot vērā esošos starptautiskos piemērus;

52. aicina Komisiju savā globālajā reakcijā galveno uzmanību pievērst sievietēm un meitenēm un pilnībā iesaistīt viņas visos procesos, uzklausīt viņu viedokli un nodrošināt viņām pilnvērtīgas iespējas aktīvi iesaistīties reakcijā uz pandēmiju;

Dzimte un atveseļošanas pasākumi

53. aicina Komisiju un dalībvalstis pilnībā izvērtēt krīzes un tās sociālekonomisko seku radīto ietekmi uz dzimumaspektiem un no tā izrietošās vajadzības; aicina Komisiju un dalībvalstis piešķirt papildu mērķorientētus budžeta resursus, lai palīdzētu sievietēm atgūties no krīzes, cita starpā īstenojot ekonomikas atveseļošanas pasākumu kopumu, jo īpaši nodarbinātības, vardarbības novēršanas un seksuālās un reproduktīvās veselības un ar to saistīto tiesību jomās, kā arī uzraudzīt šo līdzekļu izmantošanu un izmantot integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai visos budžeta, rīcībpolitiku un tiesību aktu priekšlikumos, ievērojot saistības, ko tā uzņēmusies Eiropas dzimumu līdztiesības stratēģijā; aicina Komisiju turpmākajos priekšlikumos stiprināt saikni starp klimata pārmaiņu politiku, digitālo politiku un dzimumu līdztiesību; uzsver, ka labākais veids, kā visās jomās veidot noturību pret turpmākām krīzēm, ir sagatavošanas darbības;

54. aicina gaidāmajā konferencē par Eiropas nākotni kā vienu no politikas prioritātēm apspriest dzimumu līdztiesību un aicina ES savās struktūrās nodrošināt dzimumu līdzsvaru un savā darbā iesaistīt sieviešu tiesību aizsardzības organizācijas un sieviešu organizācijas, lai nodrošinātu, ka pēc Covid-19 pandēmijas tiek ņemtas vērā sieviešu vajadzības;

55. aicina ES un dalībvalstis saglabāt pilsoniskās sabiedrības organizācijas atbalstošu vidi, jo īpaši sniedzot politisku atbalstu un nodrošinot pienācīgu finansējuma līmeni;

o

o o

56. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.